

המקורבים

לרביה"ק מוהר"ץ עברסלב זיע"א

חיים טובים // נקודות אור בנתיבות החיים

דבר העורך

'אומרי' סלח נא

מאד קל להגיד 'סליחה'. הרבה יותר קשה 'לבקש' סליחה, בפרט אם יש באמת על מה, וכל שכן כשמדובר בסיפור רציני.

הספרדים כבר החלו באמירת סליחות, והאשכנזים מצטרפים מאוחר יותר (אם כי אין בזה איסור ברכה לבטלה ולא חשש קטניות לומר ביחד עם הספרדים...).

זה פשוט קורא. עם ישראל בהמוניו, ובכל גונו – מתעורר לפתע, ומתחיל להיאסף קבוצות קבוצות, בכל מיני מקומות ובכל מיני צורות ואופנים – לאמירת סליחות. אצל הספרדים זה מאד בולט – אין מי שלא אומר סליחות (לפחות פעם אחת), אם זה חרדי, דתי, מסורתי או חילוני, סליחות לא מפספסים ויהי מה.

איפה שרק הולכים – פוגשים אמירת סליחות. אם זה בכותל המערבי, אם זה במירון ו/או שאר קברי צדיקים, ואם זה בכל מיני אירועים כינוסים והזדמנויות. הכל מלא. קבוצות גדולות וקטנות, עומדים ואומרים סליחות. מי כעמך ישראל.

אבל זה מאד מוזר.

מה הכוונה 'אמירת' סליחות? סליחה הוא לא דבר ש'אומרים' אלא דבר ש'מבקשים'. ובדרך כלל גם לא מספיק לבקש, אלא צריך לעבוד קשה כדי לפייס ולהשיג את הסליחה המבוקשת. סליחה שרק 'נאמרת' – לא רק שאינה משיגה את פעולתה, אלא אף מרגיזה עוד יותר.

ולא, לא אנחנו המצאנו את המושג 'אמירת' סליחות (בשונה מהרבה המצאות אחרות שכן נולדו אצלנו, כמו: 'עשית שחרית' 'מתי אתה עושה בר מצוה' וכדומה). אלא זהו הלשון שמובא בספרים, ויתירה מזו, באחד הפיוטים הידועים (מלאכי רחמים) אנו מכנים את עצמנו 'אומרי סלח נא'...

השאלה היא לא רק על המילה 'אמירה'. אלא גם על כל הצורה שהיא נעשית. אומרים סליחות, וממשיכים את החיים כרגיל. בפרט בדוגמאות שהוזכרו לעיל, בהם באים קבוצות קבוצות של חילונים, לובשים כיפה לחצי שעה, 'אומרים סליחות', ומורידים את הכיפה...

יש בזה משהו עצום.

הרי אנחנו לא באמת רוצים להיות כאלו. עם ישראל ושום יהודי לא רוצה להיות חילוני וגם לא רוצה לעבור עבירות.

שלום לקוראי העלון הנכבדים!

בגליון שלפנינו נפתח בחיזוקים אקטואליים נפלאים במדור חיים טובים, נעבור למאמר נפלא על פרשת השבוע במדור פשוט ופנימיות, לאחר מכן נכנס למדור ללכת עם תורה – ניצוצות אורה בהבנת תורת רבינו הקדוש – נמשיך בלימוד תורה ט, נעבור למדור נקודה בפרשה ביאור בפרשה מאת הרב אליהו עטיה שליט"א, ונסיים במדור נוסעים לרבינו – ראיון מרתק ומיוחד שנערך עם המוהרא"ש זצוק"ל.

בברכת שבת שלום ומבורך העורך

עלון 'המקורבים' ©

ליצירת קשה, לתרומות, להנצחת שם, לקבלת הגליון באימייל, למוקדי ההפצה, ולפרסום בגליון: פנו לקו 'המקורבים': 077-31-40-331 והשאירו הודעה בשלוחה: 42 או לאימייל: E0773140331@GMAIL.COM

ניתן לתרום (וכן לקבל את הגליון עד לביתכם) דרך מכשירי 'קהילות' בכל רחבי הארץ! וכן דרך קו 'קהילות': 0732757000 בשלוחה: 11318. או דרך קו 'המקורבים' בשלוחה: 09. תזכו למצוות!

נשמח לקבל כל חומר לגליון ע"י שליחה לכתובת האימייל הנ"ל עד יום שני בערב בצירוף שם מלא ומיקום עיר! (אפשר שם וכתובת בדויים ולציין זאת). עם זאת, אין התחייבות שהדברים יפורסמו, ואין לראות באי-פרסומם שום צד פגיעה (יתכנו הרבה סיבות, גם טכניות), בהצלחה!!

קו "המקורבים"
077-31-40-331
שמעו ותחי נפשכם

כי תצא - למלחמה

יש מלחמה בין השמים והארץ - 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם', בשמים רואים ומרגישים את נוכחות ה', ובארץ אין מרגישים כזה. והתפקיד שלנו הוא להביא לידי כך שיהיה 'לה' הארץ ומלואה' - שגם בארץ תתגלה נוכחות ה'.

הרע חושק בו, אם כן ביטלת תורה מישראל. ובכלל תמוה איך בכלל ארע דבר כזה, הרי למלחמה יוצאים רק צדיקים שאינם יראים מעברות שבידם, ואיך מלאם לבם לדבר זה.

ד. מה עניין התהליך שצריך לעשות במשך ירח ימים - להחליף בגדים, ולנוול את שערותיה וציפורניה, ולבכות את אביה ואמה. ממה נפשך - אם היא מותרת, תהיה מותרת לגמרי. ואם לאו, מה יועיל כל זה.

ביאור הפשט

א. **כי תצא למלחמה:** באור החיים מבאר הפסוק הראשון בדרך הפשט, שכל ההיתר של 'יפת תואר' - אינו למי שהולך בשביל כך. אלא רק למי שיוצא 'למלחמה' דהיינו לשם מצוה. ואז מובטח לו שימסור ה' את אויביו לפניו, וישבה שבינו. ורק לאחר מכן, אם חשק בה יש את ההיתר של יפת תואר.

ב. **יפת תואר:** בדברי רש"י מבואר העניין כפשוטו, שלא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע, וכיון שהתעורר לבו בחשק אליה, אין בידו להתגבר על

פרשה זו פותחת בפרשת 'יפת תואר', שהוא לכאורה עניין צדדי לגמרי, וגם חורג מכל הכללים - כי לכאורה אין כאן 'מצוה' אלא 'היתר איסור'. ובהמשך הפרשה יש מצוות שהם לכאורה הרבה יותר עיקריים ו'דומינגטים'. ובכל זאת, בחר משה רבינו לפתוח פרשה זו במצוה זו, וכנראה שיש בה יסודות חשובים, וכפי שיתבאר בעז"ה.

הקושיות בפרשה

א. 'כי תצא למלחמה' - כל הפסוק הראשון מיותר לגמרי, שהרי עיקר מה שבא לומר הוא ההמשך 'וראית בשביה וגו'' ואם כן היה יכול להתחיל משם. בפרט שכבר פתח בפרשת שופטים 'כי תצא למלחמה' ואם כן לא היה לו אלא להמשיך את העניין.

ב. מה ההדגשה 'ונתנו ה' אלוקיך בידך ושביט שבינו', והאם מצוה זו אינה שייכת באופן שלא היה כן, דהיינו שלא נצחו את המלחמה.

ג. עצם ההיתר של יפת תואר, הוא דבר שכולו תמוה. וכי כך דרכה של תורה - להתיר איסור משום שהיצר

פרשת כי תצא היא הפרשה השישית בסדר דברים. ובה מבוארים הרבה מצוות, בהמשך לפרשת שופטים ופרשת ראה, שבהם התחיל לפרט ולבאר את המצוות.

במאמר הקודם הרחבנו לבאר מה הוא הכלל - איזה מצוות חזר להזכיר בסדר דברים. ושם ביארנו שהחלוקה בין הפרשיות אינו באקראי אלא בדווקא. וממילא המצוות שהוזכרו בכל פרשה, שייכים בדווקא לאותה פרשה, ובפרט פתיחת הפרשה שיש בו עניין מכוון מאד, באיזה מצוה היא פותחת - שהיא היסוד לכל הפרשה.

[היסוד הזה שייך גם לכל פרשיות התורה, שבדרך כלל תחילת הפרשה הוא היסוד והתמצית של כל הפרשה. בהרבה פרשיות ניתן להבחין בזה מיד, ובשאר הפרשיות לפעמים קשה להבחין בזה ולהבין מה השייכות בין זה לבין כל הפרשה. אך המעיין היטב יבחין שבכל מקום הוא כך].

חיים טובים - המשך

אבל דבר ראשון - צריך בירור של הזהות, מי אנחנו באמת, ושנאנחנו באמת לא שייכים לכאן, ולא הפכנו את זה למשהו 'בריא' ו'מומלץ', אלא למשהו 'חולה' ו'מאולץ'. ואת זה עושים באמצעות אמירת סליחות.

אמירת סליחות פירושו אמירה ברורה: 'אני חולה' 'לא טוב לי כאן'. האמירה הזאת לא הופכת אותנו לבריא, אבל לפחות מבהירה בצורה חד משמעית שאני רוצה להיות שייך למחלקת הבריא, ולא להתאזרח בבית חולים. מתי זה יקרה? לא יודע, ה' יעזור שבקרוב. אבל ההכרזה הזאת היא תחילת התהליך. ■

כמו שנראים. כמו בבית חולים, זה לא נראה יפה, אבל את מי אפשר להאשים?

אז ברור שצריך טיפול רציני, שיחזיר אותנו למקום הטבעי והנכון, ולהנהגה קבועה בריאה ונכונה. ואת זה צריך לעשות כל השנה, לא לבד כמובן, אלא בעזרת הצדיקים רופאי הנפשות, שיש להם רחמנות אמתית ויודעים להדריך אותנו לאורך הדרך מהמחלה אל הבריאות.

רצוננו לעשות רצונך. אלא שיש שאור שבעיסה שמפיל את היחיד, ואת הגלות שמפילה את הכלל. ולכן אנחנו נראים

ניתן לקבל את 'החיזוק היומי' 'חיים טובים' ישר לכתובת המייל: yefabian@gmail.com

זה, ואם לא יהיה בהיתר - יהיה ח"ו באיסור, ולכן התירה זאת התורה. אלא שבכל זאת יש כאן שתי סייגים: א. שתחילה ינוול אותה ורק אחר כך אם בכל זאת לא שבה תאוותו ממנו - תהיה מותרת לו. ב. התורה מבטיחה שסופו לשנותה, ואם יישאר עמה יהיה לו בן סורר ומורה.

וכן הרמב"ן פירש העניין כפשוטו, אלא שמבאר מעט באופן אחר. לפי דבריו, ביאה ראשונה מותרת מיד בכדי להשקיט את יצרנו. ואם רוצה אחר כך שתהיה לו לאשה, צריך לעשות את כל הסדר הזה - מטעם בין אדם לחברו. שהרי רוצה לגיירה בעל כרחו, ואם כן צריך לתת לה זמן שתוכל להכיל זאת בנפשה, להרחיק מלבה את כל מה שהייתה שייכת אליו, ולהכין עצמה אליו.

ובאור החיים הקדוש מבאר כל העניין בדרך סוד ובדרך משל, וכפי שיתבאר להלן ב'ביאור הפנימיות'.

ביאור הפנימיות

בירור הניצוצות

באור החיים הקדוש מבאר העניין כאמור בדרך סוד. ותוכן דבריו הוא (עם מעט תוספת על פי משנת הבעש"ט): שיש ניצוצות של קדושה בכל דבר בעולם, הן בדברי קדושה, הן בדברי רשות, ואפילו בדברים של טומאה ואיסור יש שם ניצוצות של קדושה ושל טוב, שנמצאים שם בשביה, וממתינים לצאת מהשבי ולחזור למקומם שבקדושה.

והנה הניצוצות של קדושה - שנמצאים בתוך הקדושה ובתוך דברי הרשות, יש לנו דרך לבררם ולעשות מהם קדושה. בדברי קדושה - בעצם השימוש בהם לקדושה, כגון שופר לתקיעה, לולב לנטילה, וכן תפילין וציצית ושאר דברי קדושה. ובדברי רשות - על ידי שמשמשים בהם על פי תורה, בכשרות ועם ברכה, ועל פי פרטי ההלכה שבכל דבר (ויש עוד להרחיב בזה למעשה ואין כאן מקומו).

שני דרכים

אמנם הניצוצות ששבויים בתוך הטומאה, איך אפשר להוציאם, והרי אסור להתעסק בהם, וגם אם יתעסק בהם - הרי עושה זאת על פי איסור, ואם

כן אינו יכול להוציאם לחירות. ואדרבה, עלול להכניס עוד ניצוצות לשביה ח"ו.

אלא שיש שני דרכים איך הם יוצאים מהטומאה אל הקדושה, וזה תלוי כמה חלקים של קדושה יש באותו הדבר. אם יש בו הרבה קדושה - נעשה מזה גרים, ומתהפך כולו לקדושה, כמו רות המואביה ונעמה העמונית, וכן שמעיה ואבטליון ורבי עקיבא ועוד. ואם יש בו מעט קדושה ורובו רע, אזי השם יתברך מסבב שיפגוש בדבר קדוש, ואז חלק הטוב שהוא המועט נדבק בקדושה ויוצא לחירות, והשאר שהוא רע נשאר כולו רע.

והדוגמא לזה הוא המעשה של שכם ודינה. שבתוך נשמת שכם היה נשמה קדושה של רבי חנינא בן תרדיון [שרמוז במה שכתוב 'רחבת ידיים', רחב"ת ראשי תיבות רבי חנינא בן תרדיון]. ולכן דבקה נפשו בדינה בת יעקב, ועל ידי הדבקות הזאת נכנס בה חלק הטוב, ונשאר שכם מנוער מכל טוב. ומדינה יצא נשמתו של רבי חנינא בן תרדיון.

נפשם בהם תתעטף

וזה סוד העניין של יפת תואר. כי הנה כל מה שאדם חושק אינו סתם, אלא אם הנפש שלו נמשך אל הדבר, אות הוא שיש חלקים מהנפש שלו שנמצאים באותו דבר [וכידוע מדברי הבעש"ט על הפסוק 'רעבים גם צמאים' - נפשם בהם תתעטף, שאם אדם רעב או צמא לאיזה דבר, אות הוא שחלק מהנפש שלו עטופה באותו הדבר], והחלקים האלו הגיעו לשם על ידי עוונותיו או עוונות הדורות, והם ממתינים ומצפים שיגאלם.

אלא שהנפש שלנו בעצמה מעורבת טוב ורע, ולכן אין אנו יודעים מה מושך אותנו לאותו דבר, אם חלק הטוב או חלק הרע. ולכן, אם המשיכה הוא אל דברי קדושה, בוודאי הוא טוב. ואם המשיכה הוא אל דברים אסורים - מסתבר שהוא מצד הרע, וצריך לברוח מזה. ואם אל דברי רשות - שם נמצא עיקר הברירה, וצריך לזה הכנעה הבדלה והמתקה, וכמו שיתבאר במקום אחר בעז"ה.

אבל אצל הצדיקים, שהנפש שלהם מבוררת [או כשאדם עוסק במצוה בכל כוחו, שאז הוא לגמרי בתוך הקדושה] - אזי כל משיכה שיש להם היא מחמת

שיש איזה ניצוץ של טוב באותו הדבר, והם צריכים לתקנו. ולכן, מבואר הרבה בדברי הבעש"ט שכאשר בא מחשבות זרות, אינם באים אלא כדי להעלותם. כי מי שמחשבתו מבוררת, בוודאי אם נכנסה מחשבה אשר לא כדת, לא באה אלא כדי לעלות.

ולכן כאשר יוצאים למלחמה, שאז עסוקים במצוה - אם עלה בלבו חשק אל אותה יפת תואר, אות הוא שיש בה ניצוץ של קדושה, ואם כן צריך לתקנה. ולכן התירה אותה התורה כדי להוציא ממנה חלק הטוב. אמנם אין אנו יודעים אם צריך 'להפוך' את כולה לטוב [כמו האופן הראשון הנ"ל, וכדוגמת רות ונעמה], או רק להוציא ממנה חלק הטוב, ולהשליך את השאר. ובשביל זה צריך לנוול אותה, ואז אם עדיין יש לו חשק אליה, אות הוא שיש בה עדיין קדושה, וצריך להפכה אל הקדושה ואז תהיה לו לאשה, אבל אם אין לו חשק, אות הוא שכבר הוציא ממנה חלק הטוב ואז צריך לשלחה.

מלחמה על אויבך

והנה כל זה שייך לצדיקים כאמור. אמנם בוודאי מצוה זו, וכל הטמון בה - נמסר לכל ישראל, ויש בזה לימוד לכל אחד ואחד. ובשביל זה צריך להוסיף עוד ביאור, שבוזה יתבאר השייכות שיש בזה לכל אחד.

בדברי האור החיים הקדוש מבאר העניין בדרך רמז, שהפסוק מדבר על המלחמה של הנשמה עם הרע, ולכן נקט הכתוב בלשון 'למלחמה' (בפת"ח), דהיינו למלחמה הידועה. ומלמד הפסוק שאם יוצא למלחמה - יזכה בוודאי לנצח את המלחמה ויתקיים בו 'ונתנה ה' אלוקיך בידך'.

ויש להמתיק העניין, על פי המבואר בליקוטי הלכות (ברכות הראיה ה). בתיקוני זוהר מובא שלאחר ראש השנה ויום כיפור שואלים מי ניצח במלחמה, והתשובה היא שמי שאוחז הכלי זין בידו אות הוא שניצח, ואלו הם הלולב וארבע מינים. ולכאורה הוא תמוה, כי אדרבה, מי שאוחז כלי זין אות הוא שעדיין לא ניצח, ומבאר שניצחון המלחמה ברוחניות - אינו כאשר 'מסיימים' את המלחמה, אלא בעצם מה שאוחז בידו כלי זין ונלחם, בזה בעצמו מנצח המלחמה, גם אם בפועל אינו

על הפרשה // פנינים על פרשת השבוע לאור תורה זו

את הבכור בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים

אשר ימצא לו כי הוא ראשית אנו לו משפט הבכרה.

וידוע לפרש שמרמו על עבודת ה' שיש לאדם שני מיני זמנים וימים, יש

ביום הנחילו את בניו את אשר יהיה לו לא יוכל לבכר את בן האהובה על פני בן השנואה הבכר. כי את הבכר בן השנואה יכיר לתת לו פי שנים בכל

כתוב בפרשה (פרק כא, טו-יז) "כי תהיין לאיש שתי נשים האחת אהובה והאחת שנואה וילדו לו בנים האהובה והשנואה והיה הבן הבכר לשנואה. והיה

פשט ופנימיות - המשך

מצליח, ורק כאשר הניח את הכלי זין מידו, אז נכשל ח"ו.

וממשיך האור החיים הקדוש ומבאר, שאז יזכה למצוא את הנשמה שלו שהיא 'אשת יפת תואר'. אמנם עדיין יש דרך ארוכה לפניו, לברר את הטוב מתוך הרע, וזה כל המהלך שמבואר בפרשה שצריך להפשיט את בגדיה הטמאים וכן שאר הדברים, עד שלבסוף 'והייתה לך לאשה'. וכמבואר בדבריו באריכות.

התנגדות הרצון

ויש לחבר את שני הפירושים כאחד, ובזה יתבאר יסוד גדול למעשה ששייך לכל אחד. והעניין יתבאר על פי המבואר בליקוטי מוהר"ן (ח"ב סימן פב) על פסוק זה. ומבואר שם שעיקר המלחמה שיש לאדם, יותר מכל הנסיונות והיצרים והתאוות שיש לו - הוא 'התנגדות הרצון', דהיינו האכזבות שיש לאדם, ממה שקורה עמו דברים שלא כרצונו.

ואין זה מוכרח להיות דברים גדולים, אלא אפילו דברים קטנים שאדם רוצה, ופתאום משתבש העניין ומתנהל שלא כרצונו - שההרגשה בזה קשה מאד, יותר מכל מיני ניסיונות קשים שיש לאדם בגשמיות וברוחניות. כי הוא מרגיש שיש כאן מישהו 'נגד'. שהרי הוא רוצה 'כך' וארע למעשה 'כך'. וכל אחד מכיר זאת וידוע את המרירות שיש מזה, בגשמיות וכל שכן ברוחניות. וזה מה שכתוב 'כי תצא למלחמה על אויבך' - דהיינו המלחמות שיש לאדם בעניין הרצונות שלו, כשהולך לו שלא כסדר. וכאן מגלה הפסוק מה הטעם שיש דבר כזה, ומה התכלית מזה. ובזה יתבאר עצה נפלאה איך להתנהג בזה.

שמים וארץ

כי יש מלחמה בין השמים והארץ - 'השמים שמים לה' והארץ נתן לבני אדם', בשמים רואים ומרגישים את נוכחות ה', ובארץ אין מרגישים בזה. והתפקיד שלנו הוא להביא לידי כך שיהיה 'לה' הארץ ומלואה' - שגם בארץ יתגלה נוכחות ה'.

ויש שני דרכים להתקרב להשם יתברך מתוך הארץ - או בדרך ביטול והתעלמות ממצייאות העולם, או בדרך של חיבור העולם להשם יתברך. והדוגמא לזה הוא הגוף והנשמה, וכן איש ואשה. שהם שני הפכים, ובדרך כלל הם סותרים זה לזה, ואם רוצים לחבר אותם - יש שני דרכים סותרים, האחד - הוא שאחד מהם 'משתלט' ומכניע את הצד השני, והשני - שכל אחד יש לו 'מציאות' משל עצמו, ואמנם הם אינם רבים זה עם זה, אבל גם לא מאוחדים.

והדרך הנכונה הוא בדרך שלישית, דהיינו: לא להכניע בכח את השני, אלא אדרבה להכיר במציאותו ולתת לו את צרכיו, ומתוך כך הוא מעצמו מתקרב ומבטל עצמו. כך הוא לגבי הנשמה והגוף - שאם הנשמה מכירה במציאות הגוף, ומספקת לו את צרכיו כראוי, יכולה היא להביאו למצב שיהיה טפל אליה, וכן לגבי איש ואשה, ואין כאן מקומו (לגבי שניהם).

וכך הוא לגבי העולם. אם האדם נמשך אחר רצונו האמתי, ומושך עצמו רק לרוחניות - אזי משאיר את העולם מנותק ורחוק. ואם 'מוותר' על רצונו, ודואג לטפל רק בעולם, אז העולם נשאר מנותק, ומנתק גם אותו. אבל הדרך הנכונה היא השלישית - להכיר במציאות העולם, ולהתעסק בו כראוי, ו'בתוכו' להאיר את מציאות ה', ואז לאט

לאט העולם מזדכך ונעשה יותר ויותר כלי לגילוי מלכות ה', עד שנעשה 'לה' הארץ ומלואה'.

ושבית שבי

וזה הטעם שיש לאדם התנגדות הרצון. כי הוא מטבעו [הרוחני] נמשך אל הרוחניות ולהשם יתברך, ומשאיר את העולם מאחוריו. ובשביל זה העולם מתחיל 'להתנגד' אליו, ומונע ממנו את הרצון שלו, כדי שיעצור את מרוצתו, וידאג לשתף את העולם עמו, ולחבר גם אותו להשם יתברך.

ועל זה אומר הפסוק 'כי תצא למלחמה על אויבך' - אם יש לך מלחמה עם הרצון, אזי תדע שהתפקיד שלך הוא 'ונתנו ה"א בידך', דהיינו שהשם יתברך נתן לך את הארץ בידך, כדי שתחבר אותה אליו, ולכן יש כאן התנגדות, כדי שלא תברח אלא תחבר גם אותה אליו.

והדרך לזה הוא 'ושבית שבי'. כלומר, עליך להכניס כביכול את השם יתברך ב'שבי', בכדי לפעול זאת. כי לכאורה איך אפשר להכניס את השם יתברך לעולם - הרי זה בזיון עבורו. בשלמא בשמים - שם נאמר 'על השמים כבודו', ושם כולם מכבדים אותו. אבל כאן הוא מבוזה ואין מכירים בו, ואם תחשוב עליו כאן בתוך דברי העולם, אתה כביכול לוקח אותו בכח לתוך מקום שאינו מכובד עבורו.

והתשובה היא שאכן כך הוא, ובכל זאת השם יתברך מבקש ממך 'לשבית' אותו בשבי, ולחשוב עליו גם בתוך העולם, למרות שזה לכאורה בזיון עבורו, ולבסוף דווקא זה יהיה תכלית הכבוד. כי רק כאשר הוא מתגלה בעולם, אז הוא באמת מכובד. ועל פי זה יתבאר גם המשך הפרשה, על פי המבואר בדברי האור החיים הקדוש. ■

את הימים שהם בחי' "אהובה", שהולך לו בעבודת ה', ויש את בחי' "השנואה" שהם הימים שקשה לו ולא הולך לו כראוי בעבודת ה', והאדם חושב שהימים העיקריים הם ימי האהבה, בחי' בן האהובה, אבל באמת "ביום הנחילו את בניו", היינו ביום שמקבלים את השכה, אזי יראה שהעיקר הוא בן השנואה והוא מקבל פי שנים.

ועל פי מאמר זה יש לפרש על דרך הנ"ל ולהמתיק בזה עוד על פי דברי מוהרנ"ת, שע"י שאדם מתגבר לבקש ולחפש את האמת בתוך כל התגברות החושך, אזי זוכה להוציא מתוך החושך והסט"א ניצוצות נפלאים עד שהם מתווספים אל הקדושה, וביאר מוהרנ"ת שזה בחי' פי שנים שנגב משלם, וכן מה שיוסף הצדיק זכה לבחי' כפל ובכורה.

וז"ל (בליקוטי הלכות, גנבה, הלכה ה אות ב-ג): 'זוהי בחינת תשלומי כפל שהגנב מחיב לשלם, כי הגנבה נמשך מבחינת החשך הנ"ל שהם הקלפות הרוצים להחשיך ומסבבים את הקדושה, כי עקר הגנבה הוא בחשך, כמו שכתוב, חתר בחשך בתים וכו' ובלילה יהי כגנב. ועל כן תקון הגנבה הוא על ידי אור, דהיינו אור האמת שהוא עקר האור של כל האורות, כי על ידי אור האמת נתבטל תקף החשך ואז בודאי מתבטל כל מיני גנבות, ועל כן צוית התורה שהגנב ישלם תשלומי כפל כדי שיתקן מה שקלקל, כי קלקולו הוא שהגביר החשך מאד על ידי הגנבה שהוא בחשך על כן אחר כך כשנמצא הגנב שזה בחינת שהאיר אור האמת ובטל החשך ונתגלה הגנבה על כן מכרח לשלם כפל. כי כשהאמת מאיר ומבטל החשך אזי נמשך אל הקדושה בחינת כפל כי לא די שהאדם בעצמו

יוצא מתוך חשכת אפלתו על ידי אור האמת אף גם הוא עושה פתח גם לאחר להוציאו מהחשך לאור האמת להחזירו בתשובה כמו שמבאר על פסוק ופתח התבה בצדה תשים.

'נמצא שאור האמת מוציא מתוך הסטרא אחרא שהוא החשך בחינת כפל כנ"ל. וזה בחינת לכן בארצם משנה יירשו, כי ארץ ישראל ותפלה ואמונה ונסים הם בחינה אחת ותלויים זה בזה, כמו שמבאר בתורה הנ"ל. ואי אפשר לזכות לכלם כי אם על ידי אור האמת שעל ידי זה יוצאין מהחשך לאור וכנ"ל על כן כשזוכין לבא לארץ ישראל שהוא בחינת תפלה וכו' הוא בחינת משנה יירשו בחינת כפל כנ"ל, כי זוכה להאיר לעצמו וגם לאחרים להאיר להם דרך האמת לתשובה כנ"ל. וזהו בחינת לחם משנה בשבת, כי עקר אור האמת מאיר בשבת, כי שבת בחינת אמת, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, אפלו עם הארץ ירא לשקר בשבת. וכמובא בדבריו זכרונם לברכה ועל כן אז בשבת עקר בטול הקלפות והחשך בבחינת יתפרדו כל פועלי און כידוע. ועל כן אז בעיולי שבתא עולין כל הקדושות והניצוצות שבררו כל ימי החל, כי בכל ימי החל עקר הברור על ידי אור האמת שממשיכין מקדשת שבת לימי החל ועקר עלית כל הניצוצות והקדושות של כל ימי החל הוא בכניסת שבת מחמת שעקר אור האמת מאיר בשבת כנ"ל, ועל כן אז זוכין ללחם משנה בחינת כפל בחינת משנה יירשו. כי לא די שעולין הקדושות של כל אחד בעצמו מחשך לאור גדול אף מעלין אז גם אחרים שיצאו מחשך לאור על ידי אור האמת המאיר בשבת וכו'.

'ועל כן כשנמצא הגנב, שזהו בחינת בטול החשך שמשם הגנבה כנ"ל, כי עתה כבר נמצא הגנב שזה נמשך מהארת אור האמת שהאיר עד שנתבטל תקף החשך שעל ידי זה נמצא הגנב. על כן הוא מחיב לשלם כפל, כי כשמאיר האמת ומבטל החשך נמשך בחינת כפל כנ"ל, כי לא די שמחזירין ומעלין הקדושה שרצתה הסטרא אחרא לגנב על ידי תקף החשך אף גם מוציאין ממנה שאר הקדושות שהיו שלהם מכבה כי מאירין גם להם ועושין להם פתחים ומוציאין אותם מחשך לאור וכו', על כן הגנב כשנמצא שהוא בחינת בטול החשך על ידי אור האמת צריך לשלם כפל כנ"ל.

'ועל כן יוסף הצדיק שנגנב מאביו, כמו שכתוב, כי גנב גנבתי מארץ וכו'. על כן אחר כך זכה לבחינת כפל בחינת בארצם משנה יירשו הנ"ל. כי בניו לקחו שני חלקים בארץ, כמו שכתוב, ואני נתתי לך שכם אחד על אחיך וכו'. ועל כן הביא שם בתורה הנ"ל זה הפסוק לענין תפלה שזוכין על ידי בטול החשך על ידי אור האמת, עין שם היטב, כי על ידי אור האמת שמבטל החשך בחינת גנבה על ידי זה נמשך בחינת כפל כנ"ל. ועל כן כתיב אצלו: וירכב אתו במרכבת המשנה, בחינת משנה יירשו הנ"ל, בחינת כפל כנ"ל עכ"ל.

ועל פי זה יתפרשו הפסוקים כמין חומר, שדייקא את בן השנואה שהוא בחי' הימים שהיה בהם התגברות של חושך, אותו דייקא יכיר לתת לו פי שנים, היינו בחי' פי שנים הנ"ל, כי על ידי זה זוכים להוציא כל הניצוצות מתוך החושך והסט"א וכנ"ל.

הערות וביאורים // פניני הערות וביאורים לפי סדר מהלך התורה

וזה פרוש: (בראשית ו) "צוה תעשה לתבה", פרש רש"י: 'יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טוב, והחלוק שבין חלון לאבן טוב כי החלון אין לו אור בעצמו, אלא דרך שם נכנס האור, אבל כשאין אור, אין מאיר, אבל אבן טוב, אפלו כשאין אור מבחוץ הוא מאיר בעצמו. כן יש בני אדם שדבורם הוא חלון, ואין כח להאיר להם בעצמם; וזה: יש אומרים, ואמירתם נעשה חלון, ויש שאמירתם נעשה אבן טוב ומאיר:

ודע, שהכל לפי גדל האמת, כי עקר האור הוא הקדוש ברוך הוא, והקדוש ברוך הוא הוא עצם האמת, ועקר השתוקקות של השם יתברך אינו אלא אל האמת. וזה: "ואל אמה תכלנה מלמעלה", לשון (שמואל ב ג): "ותכל נפש דוד". אמה היא ה' מוצאות, הכלולים מא"ש ומ"ם, הינו שתראה שיצאו הדבורים מפ"ך באמת, ואז ישתוקק הקדוש ברוך הוא מלמעלה לשכן אצלה, וכשישכן אצלה הוא יאיר לך:

וזה: אמה תכלנה מלמעלה ראשי תבות אמת, כי על ידי אמת הקדוש ברוך הוא חומד מלמעלה לשכן עם האדם, כמו שכתוב: "קרוב ה' לכל קוראיו" וכו'. ואז: "ופתח התבה בצדה תשים", הינו התבה היוצאת באמת, היא תשים לך פתח בחשך שאתה נצוד בו. וזה: "בצדה" הינו הקלפה הצד ציד, כמו שכתוב (בראשית כ"ה): "כי ציד בפיו", כי מתחלה לא היה יכול לדבר מחמת החשך הסובב אותו, ועל ידי שיוצא מתוך החשך ומתפלל היטב, על ידי זה

נקודה בפרשה

// הרב אליהו עטיה שליט"א

מדוע מצות ציצית דוחה איסור כלאים, הרי אפשר לקיימה בבגד צמר

"גְדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ עַל אַרְבַּע כְּנָפוֹת כְּסוּתָךְ אֲשֶׁר תִּכְסֶה בָּהּ" (דברים כב, יב). ופירש"י וז"ל: "גְדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ", אף מן הכלאים, לכך סמכן הכתוב, עכ"ל. פי', בפסוק הקודם נאמר "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעֲטָנָז צֹמֶר וּפְשָׁתִים יַחְדָּו", שאסור ללבוש בגד שעשוי מצמר ופשתן ביחד, והיה משמע שאיסור זה נוהג בכל מקום, אפי' במקום של מצוה של ציצית, וכך הייתי דורש אלמלא סמיכות הפסוקים. אמנם מזה שסמך מיד הכתוב "גְדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ", למדנו שבא הכתוב למעט מאיסור שעטנז דין ציצית, כי מצות ציצית דוחה לא תעשה של כלאים. פי', אם אדם יש לו בגד ארבע כנפות של פשתן שחייב בציצית, ומצות ציצית היא שני חוטי לבן ושני חוטי תכלת (שמכניסים בנקב הציצית וכך הם נכפלים לשתיים ונעשים ח' חוטים), ו'תכלת' הוא צמר רחלים צבוע בדם חילזון, ואי אפשר לעשות את התכלת ממין אחר - שלא מצמר רחלים. ולכן על כרחך שאם יש לו בגד ד' כנפות מפשתן - החייב בציצית, יבוא עשה דציצית וידחה לא תעשה של שעטנז (ע' יבמות ריש דף ד).

והקשה הרא"ם, שלכאורה ההיתר של כלאים בציצית יש לנו ללמוד מפרשת ציצית (שפרשת שלח לך), מהפסוק (במדבר טו, לה) "וַעֲשׂוּ לָהֶם צִיצִית עַל כַּנְּפֵי בְגָדֵיהֶם לְדַרְתָּם וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת", שדרשו בגמ' ביבמות (דף ד:) תנא דבי ר' ישמעאל סתם בגדים הם צמר ופשתים, פי', כשהתורה אומרת 'בגד' הכוונה או לבגד צמר או לבגד פשתן. וא"כ גם על בגד פשתן נאמר "וְנָתַנוּ עַל צִיצִית הַכֶּנֶף פֶּתִיל תְּכֵלֶת", ותכלת הוא צמר צבוע. נמצא שכבר מהפסוק בפרשת ציצית (בלי הסמיכות של פרשתנו), אני יודע שעל "בְּגָדֵיהֶם" - בגד העשוי מפשתן, יש מצוה לתת כנף פתיל תכלת. [וע"ש מה שתירץ].

עוד יש להקשות על דרשת הספרי (פיסקא רל"ג): "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעֲטָנָז - גְדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ", שניהם נאמרו בדבור אחד

הוא מתקן "תחתים שנים ושלישים", הינו עולם השפל ועולם הגלגלים ועולם השכל.

מי המבול

הנה רבינו דורש בזה את הפסוקים של המבול, ובאמת אין זה רמז בעלמא, אלא שהבלבולים שבתפילה הם עצמם בחי' התגברות מי המבול, והכניסה לתיבות התפילה הם עצמם בחי' הכניסה אל התיבה שמצילה ממי המבול, וכלשון מוהר"ת (ליקוטי הלכות, חנוכה, הלכה ו אות א): 'כִּי כְּשֶׁאַדָּם עוֹמֵד לְהִתְפַּלֵּל וְהִמְחִשְׁבוֹת מְבַלְבְּלִין אוֹתוֹ מֵאֵד מֵאֵד, וְהִמְחִשְׁבוֹת זְרוֹת הֵם בְּחִינַת מִי הַמְּבּוּל, כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב בְּמָקוֹם אַחֵר (בְּסִימָן מ"ד), וְלִפְעָמִים עַל יְדֵי הַפְּגָמִים שֶׁל אָדָם שְׂפוּגָם בְּיִתְרָה מִתְגַּרֵּן עֲלָיו הַבְּלִבוֹלִים מֵאֵד מֵאֵד. וְזֶה בְּחִינַת וְהַמִּים גָּבְרוּ מֵאֵד עַל הָאָרֶץ וַיִּכְסּוּ כָּל הַהָרִים הַגְּבוּהִים וְכוּ' חֲמֵשׁ עֶשְׂרֵה אֲמָה מִלְּמַעְלָה גָּבְרוּ הַמִּים וְכוּ', הֵינּוּ שְׂמֵתִיגְבָרִים הַבְּלִבוֹלִים בְּיִתְרָה לְמַעְלָה מִכָּל הַיְּשׁוּב, וְאַפְלוּ מִכָּל הַהָרִים הַגְּבוּהִים, דְּהֵינּוּ שְׂמֵתִיפְשָׁטִים כָּל כֶּךָ הִמְחִשְׁבוֹת זְרוֹת וְהַבְּלִבוֹלִים עַד שָׁאִין רוּאָה שׁוֹם צֵד הַצֵּלָה וְאִין לוֹ מְקוֹם לְאַחֲז

עצמו ולעמד שם, כי המים גברו מאד למעלה מכל ההרים, וכאלו נפל לתוך התהום ממש, אזי מאין יבוא עזרו, ואיך אפשר לו להתפלל או לעסוק בעבודתו מתוך חשכת תהום כזה, ואזי עקר התקון והצלחה הוא רק על ידי בחינת תבת נח, בחינת צהר תעשה לתבה, דהינו שידבר הדבור באמת לפי מדרגתו ממקום שהוא, ואזי על ידי זה, על ידי הדבור של אמת, בחינת תבת נח, נכנעין מי המבול. וכן על ידי זה רואה הפתח איך לצאת מהחשך כנ"ל.

והנה מבואר כאן בכללות העניין עוצם התגברות החושך, ואף שרבינו מדגיש שהתגברות החושך הוא בעת התפילה, אמנם מובן מאליו שאין הכוונה שרק בשעת התפילה מתגבר החושך, אלא בעיקר בשעת התפילה, אבל זה נכון גם בכל היום.

עיקר החושך הוא בבחינת זווג ופרנסה

ובאמת אף שהחושך הוא בכל דבר, מ"מ ניתן להבין מדברי רבינו שעיקר החושך הוא בבחי' זווג ופרנסה, שזה הבחי' של זה לעומת זה שתיקון

שעל "בְּגָדֵיהֶם" הכולל בגד העשוי מפשתן, יש מצוה לתת כנף פתיל תכלת. יש לומר, שאם היה רק את הפסוק הזה, הייתי דוחק ואומר שעל כרחך "בְּגָדֵיהֶם" האמור בפסוק זה, קאי רק על בגד צמר ולא על פשתים, כי מדוע נתיר לעשות ציצית תכלת שהוא מצמר בבגד פשתן, הרי יכול לקיים מצות תכלת בבגד צמר, ושלא ילבש בגד של ארבע כנפות של פשתן, ואין שום הכרח למצות עשה לדחות את הלא תעשה של כלאים. ואינו דומה להקרבנות קרבן התמיד בשבת, שאין אפשרות לקיים את המצוה בלי לדחות שבת, וכן אין אפשרות לקיים מצות יבום בלי לדחות איסור של אשת אה, אבל כאן שפיר יכול לקיים מצות ציצית בלא פשתן. לזה בא הגזרת הכתוב "לֹא תִלְבַּשׁ שַׁעֲטָנָז גְדִלִים תַּעֲשֶׂה לָךְ" - בדיבור אחד, ללמדנו שאין איסור כלאים במקום מצות ציצית, ולכן אף שיש אפשרות לקיים מצות תכלת בבגד צמר, ושלא ילבש בגד פשתן, בכל אופן

וכו'. ומביא עוד כמה מצוות שנאמרו בשני הפכים, כגון: שמירת שבת ומצות הקרבנות התמיד - ללמד שקרבן תמיד דוחה שבת, וכן איסור לישא אשת אחיו ומצות יבמה יבוא עליה - ללמד שבמקום יבום אין איסור אשת אה, ע"ש. והמשותף למצוות אלו, שאי אפשר להקריב קרבן תמיד בלי שיחלל שבת, ואי אפשר לקיים מצות יבום בלי לישא אשת אה, ולכן צריך לאומרם בדיבור אחד - לומר שאין סתירה ביניהם, וכך הוא רצון ה' שידחה העשה את הלא תעשה. וקשה דכאן גבי מצות ציצית, יכול לקיימה בבגד צמר, ומדוע צריך לדחות איסור כלאים בבגד פשתן, שלא ילבש בגד פשתן של ארבע כנפות, ולא ידחה מצות כלאים ע"י ציצית. ונראה ליישב את שתי הקושיות אחת בשניה, דמה שהקשה הרא"ם למה צריך את הסמיכות של הפסוקים של פרשת דידן הבאה להתיר כלאים בציצית, תיפוק ליה ממה שכתוב בפרשת ציצית

עיקר האמת הוא ע"י בחי' יעקב

והנה רבינו הזכיר (בסוף אות ב) שיעקב הוא בחי' תיקון התפילה וכלשונו 'ויעקב, שהוא כלול כל השנים עשר שבטים, והיה יודע כל מטה ומטה בשרשו בשביל זה כתיב בה (בראשית מ"ט): "וַיֵּאָסֶף יַעֲקֹב רַגְלָיו אֶל הַמֶּטֶה". רַגְלָיו' זה בחינת תפלה, כמו שכתוב (תהלים פ"ה): "צִדְקַת לְפָנָיו יְהַלֵּךְ", הינו, שהיה מאסף כל התפלות, כל אחת לשרשה.

וממילא על פי מה שמבואר כאן שעיקר התפילה היא ע"י אמת ושע"ז מכניעים בחי' החושך לגמרי, ממילא מובן שכל זה הוא בחי' יעקב, ואכן אצל יעקב מצינו שהתגברו עליו עשו ולבן שהם בחי' החושך, אבל הוא המשיך להיות דבוק באמת ואף תיקן תפילת ערבית בתוך עומק החושך וע"ז זכה להוציא בחי' זווגו ופרנסתו מלבן, כן מבואר בדברי מוהרנ"ת (ליקוטי הלכות, שם, אות ט), ובתוך הדברים מתבאר נקודה נוספת בעניין זה שהתפילה היא כנגד י"ב שבטים, שזה מרמז ג"כ לבחי' י"ב שעות היום שהוא כללות היום, שעיקר האמת הוא למצוא את הדרך

התפילה הוא בחי' תיקון הזווג ותיקון הפרנסה, כפי שמתבאר בלשון רבינו (באות ב), וממילא התגברות החושך הוא ג"כ בבחי' זווג ופרנסה, ששם עיקר התגברות החושך שמשיכה את השי"ת מהאדם, ודבר זה יש ללמוד מדברי מוהרנ"ת (ליקוטי הלכות, גנבה, הלכה ה אות לא) וז"ל: 'ועל כן עתה כל אריכת הגלות בעונותינו הרבים הוא על ידי הסתרת עצם האמת, כמו שכתוב, ותשלך אמת ארצה. והאמת נעשה עדרים עדרים, וכל אחד אומר שאצלו האמת, ובאמת יש אצל כל אחד מישראל איזה נקדה של אמת, כי כלם מזרע יעקב שהוא עצם האמת וכל ישראל נקראים כלו זרע אמת, אבל אף על פי כן מחמת תאות עולם הזה וטרדותיו, בפרט תאות המשגל שהוא פגם הזווגין ותאות ממון שהוא פגם הפרנסה על ידי זה השקר, שהוא החשך מסבב מאד מאד את האמת. ועל ידי זה אריכת הגלות בעונותינו הרבים, ומבואר עניין הנ"ל שעיקר החושך הוא פגם הזווגין ופגם הפרנסה שהם שני התאוות שמטרידות את האדם ומשיכחים ממנו את עיקר התכלית והאמת.

להתקרב לה' בשעה הזאת דייקא בדרך השייכת עכשיו [וכנ"ל שעניין זה הוא לאו דווקא בתפילה].

וז"ל שם: 'וזה בחינת יעקב איש תם וכו', בחינת אמת, כמו שכתוב תתן אמת ליעקב, שעל ידי זה היה יכל לעמד כנגד בחינת החשך הגדול של עשו יודע ציד בחינת כי ציד בפיו שהוא עקר חשכת הסטרא אחרא, כמו שמבאר שם על פסוק בצדה תשים בחינת כי ציד בפיו וכו'. וכן כנגד לבן שנאמר בו, ותחלף את משכתי עשרת מנים. שמתגבר בשקריו וערמוניותיו בכמה חלופים ושנויים לאין מספר וכו', כי עקר החשך הוא שקר שהוא מחשיך עיני ברייתא ועל כן כתב אדוננו מורנו ורבנו זכרוננו לברכה שעקר היצר הרע הוא שקר שהוא הרע הוא הטמאה וכו', על כן עקר העצה הוא אמת לראות לדבר דבור אמת איך שהוא וכו' והאמת יאיר לו הפתחים וכו' עד שיוכל להתפלל וכו' שעל ידי זה ממציא פרנסתו וזווגו לו או לבניו והתלויים בו.

'וכל זה הוא ענין יעקב שהיה לו מלחמות גדולות עם לבן ועשו. כי יעקב

נמצא שאדרבה אנחנו כן מחפשים לתקן את קין, ומחברים אותו עם הבל, כמו ביתרו ומשה. וא"כ מדוע גבי מצות שעטנו נאמר להיפך, שאינו בדין לחבר את מנחת החוטא עם מנחת הזכאי, אדרבה טוב לחברם כדי שיהיה תיקון למנחת החוטא קין שהביא פשתן, עם מנחת הזכאי של הבל שהביא מחלבי צאנו.

והיישוב לזה, שלעשות תיקון שייך רק על ידי קיום מצוה, וכמו שיתרו בעצמו קיים מצות השבת הגזילה של התאומה היתירה, ובזה עשה תיקון. אבל שלא במקום מצוה אין שום תיקון, ולכן נאסר שעטנו. אולם במצות ציצית באמת מתקנים את מנחתו של קין, כי הוא במקום מצוה, ואפשר וצריך לערב צמר ופשתים יחד. ולכן גם בבגד פשתן דוחה מצות ציצית לאיסור כלאים, כדי לברר את מנחתו של קין ולהעלותה במקום מצוה - וכך לתקנה. ■

ומבואר שפנימיות איסור שעטנו, הוא מחמת שאינו בדין שיתערב מנחתו של קין שהיא מפשתן, עם מנחת הבל שהיא מצמר.

וקשה דמצינו מבואר שכן נעשה עירוב בין קין להבל, וכגון אצל משה ויתרו, דהנה יתרו נקרא גם בשם 'קיני' (כמובא ברש"י שמות יח, א), ומשום שהוא גלגול קין. וביאר בפני דוד (להחיד"א, פרשת יתרו), בפסוק (שם, ו) "אֲנִי חֲתָנְךָ יִתְרוֹ" רמז בר"ת אח"י - שיתרו מדבר אל משה שהוא אחיו הבל, כידוע הר"ת של שם משי"ה - מ'שה ש'ת ה'בל, דהם הג' גלגולים של משה. ועתה בא יתרו לתקן את עיקר המחלוקת שהיתה ביניהם, כידוע מחז"ל (בראשית רבה כב, ג) שעם הבל נולדה תאומה יתירה, והיה קין מתקנא עליה, והרג להבל כדי לקחת את תאומתו. ועכשיו תיקן זאת יתרו שנתן למשה שהוא הבל את ציפורת בתו, ומבואר בהאריז"ל שציפורת היתה גלגול התאומה היתירה של הבל, ע"ש.

התורה אמרה מצות ציצית כדיבור אחד עם איסור כלאים, ללמד שגם בבגד פשתן יעשה תכלת, לדחות איסור כלאים.

אלא שעדיין יש להבין את הענין בעצמו, מדוע ידחה איסור כלאים במקום מצות ציצית, הגם שאפשר לעשות את המצוה בשלמות עם תכלת בלא שום איסור - בבגד צמר. והנראה לתרץ בהקדים את דברי המדרש תנחומא (בראשית אות ט), על הפסוקים (בראשית ד, ג-ד) "וַיְהִי מִקֵּץ יָמִים וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה מִנְחָה לַה', וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמַחְלִבְהֶן וַיִּשַׁע ה' אֶל הֶבֶל וְאֶל מִנְחָתוֹ, וז"ל: "וַיָּבֵא קִין מִפְּרִי הָאֲדָמָה", רבנן אמרו זרע פשתן היה, "וְהֶבֶל הֵבִיא גַם הוּא מִבְּכֹרוֹת צֹאנוּ וּמַחְלִבְהֶן" [היינו צמר]. לפיכך נאסר צמר ופשתים, שנאמר "לא תלבש שעטנו צמר ופשתים יחדו", אמר הקב"ה אינו דין שיתערב מנחת החוטא עם מנחת הזכאי - לפיכך נאסר, עכ"ל.

בדרך לצדיק

עם יציאתה של הרכבת האווירית לאומן, מספר רבי אליעזר שלמה שיק זצוק"ל, הצדיק מיבנאל ומגדולי מנהיגי חסידות ברסלב, על סגולת הנסיעה לאומן בראש השנה, על סיפור התקרבותו האישי כבן למשפחה חסידית מהונגריה לדרכה של ברסלב, ועל ימי הנדודים שעבר כאשר ניסה להגיע לציון הקדוש באומן טרם ירידת מסך הברזל הקומוניסטי. **אומן אומן, ראש השנה...**

האנשים שבתוכה יזרמו בסערה אל עבר הציון הקדוש, "שואגים בתפילה ומבקשים רישיון...". ישאו תפילתם לפני קונם, ורחמים ישאלו על עמם... הכרזתו הקדומה של רבי נחמן, נשמעת כיום מקצה העולם ועד קצהו, וכיום זו כבר אינה מליצה, מכל קצווי תבל, מארצות הברית ואנגליה, מארץ ישראל ומאירלנד, מארגנטינה ומצרפת, מברזיל ומספרד, מרוסיה ומשאר מדינות העולם, בודדות המדינות שאינן

לצד כיפות סרוגות ושאר 'מלבושי כבוד' של בליל חסידויות ועדות, הנשמעות לקריאת הקודש של רבי נחמן: "הראש השנה שלי עולה על הכל... איש בל יעדרו!"

אומן – עיירה נידחת אי שם על אם הדרך בין קייב ואודסה, עיר שמספר תושביה אינו עולה על מאה אלף, מקבצת לתוכה את ים ההמונים שיגדוש אותה בימי ראש השנה. אומן, העיר הזערורית, תשחיר מאדם, ונחילי

צילומים: נחמן וייס

דרכי אוקראינה הומוט "כולם נקבצו באו לך...!" אלפים-אלפים כבר נקבצים, ממתנים ומצפים, לרוע הגדול, בו יעלו על המטוס, שיכוון את חרטומו לעבר היעד הנכסף – אומן, מקום קבורתו של רבי נחמן מברסלב זי"ע. ההתארגנות כבר בשיאה וההות הנוסעים הססגונית צבועה בגווני שונים: שטריימלים

ללכת עם תורה - המשך

עוד מבואר שם (אות טו) שזה היה הכח המיוחד של יעקב אבינו שתיקן תפילת ערבית כי הוא הכניע את החושך בכל מצב ומצב, וז"ל: 'כי יש חשך בחינת שקר שאי אפשר להגיע שם אור הציצית והתפלין ואין תקנה כי אם על ידי הדבור אמת בחינת תפילת ערבית שתקן יעקב דיקא שהוא עצם האמת ביותר מכל האבות, כי אברהם ויצחק תקנו שחרית ומנחה שאז הם ממשיכין אור ציצית ותפלין, אבל כשהגיעו לתקף חשכת לילה ביותר לא היה בידם להמשיך אור האמת שם. ועל כן יצא מהם עשו וישמעאל אשר פיהם דבר שוא וימינם ימין שקה שהימין בחינת האמת שלהם הוא שקר וכו' והם החריבו את הבית המקדש מקום התורה והתפלה וכו'. אבל יעקב עצם האמת ביותר היה חזק בהאמת כל כך עד שהאיר האמת בתקף חשכת לילה בהתגברות החשך והשקר מאד מאד. ועל כן הוא דיקא תקן תפילת ערבית בחינת ויפגע במקום וכו', כשבח מעשו הרשע והלך ללבן הארמי ששניהם בחינת חשך עצום ונורא מאד וראה שהחשך סובבהו בכל צד ומצדי צדדים, ואז דיקא התגבר על ידי עסק התורה שעסק הרבה בבית המדרש של שם ועבר, ותקן אז דיקא תפילת ערבית שעקר תקון התפלה הוא אמת להורות שבתקף האמת שלו יכול להאיר בעצם חשכת לילה, ועל כן היתה מטתו שלמה בבחינת פלו זרע אמת הפך ישמעאל ועשו שהם זרע שקר'.

'כי חותמו של הקדוש ברוך הוא אמת. וצריכין שיאיר האמת בכל חדש ובכל יום ויום ובכל שעה ושעה משתים עשרה שעות היום והלילה, כי אף על פי שהאמת הוא אחד אבל מצד שנוי המקבלים יש שנויים רבים בענין האמת ואין האמת של האדם זה דומה לחברו וכן אין שעה דומה לחברתה. כי זה האדם צריך להתגבר על ידי האמת בתורה ועבודה וזה צריך להרבות בצדקה להחזיקו וכו' וזה עוסק במצוה אחרת בגמילות חסד וכיוצא. וכן באדם אחד יש חלוקים רבים בין יום לחברו ובין שעה לחברתה שבשעה זאת מתפלל ובשעה זאת לומד ובשעה זאת עושה משה ומתן ובשעה זאת אוכל או מדבר עם בני אדם וכיוצא בזה שארי שנויים רבים לאין מספר. והעקר שכל שעה ושעה בכל מה שעובר עליו ובכל מה שעוסק יהיה הכל באמת לאמתו כפי אותה העת והשעה וכפי האדם. וכל זה אי אפשר לבאה, אף החפץ באמת יבין בעצמו, והכלל שאין שעה בעולם שלא יוכל להאיר לעצמו על ידי האמת אף אם החשך מסבב אותו כמו שמסבב כי אמת ה' לעולם. וזה שבקש דוד המלך עליו השלום, הדירכני באמתך ולמדני כי אתה א-להי ישעי אותך קויתי כל היום. 'כל היום' דיקא, כי בכל שעות היום מתחלתו עד סופו אני מקוה אליך שתדריכני באמתך ותלמדני כי בודאי יש אמת בכל שעות היום שיאיר לי בכל שעה לצאת מהחשך לאור גדול'.

עצם האמת תתן אמת ליעקב, וחשכת השקר והרמאות של לבן ועשו סבבהו מכל צד ויעקב בגדל אמתת תמימותו עמד כנגדם עד שהוציא מעשו הבכורה והברכה שהוא שפע הפרנסה ומלבן הוציא כל זוגו ועשירות גדול ושנים עשר שבטי י-ה הכל על ידי גדל האמת שעל ידי זה לא די שהם אינם יכולים להחשיך עליו חס ושלום, אף גם האמת מאיר לו עד שמוציא מהם כל הטוב שהיה כבוש אצלם מכבר וכל מה שמתגברים יותר ויותר להחשיך עליו חס ושלום, הוא מוציא מהם הטוב שכבוש בהם יותר ויותר על ידי שמתגבר ביותר להמשיך על עצמו אור האמת שזהו בחינת תשלומי כפל שמשלם הנגב כשנמצא וכו"ל. ואם חס ושלום מתגבר יותר וגונב שור ושה וטבח או מכרו, צריך לשלם ולהחזיר הרבה יותר שהם ד' וה' כי כל מה שהשקר מתגבר יותר מוציאין ממנו על ידי האמת יותר ויותר וכו"ל. עד שזכה יעקב להוציא מהם שנים עשר שבטי י-ה שהם בחינת שתים עשרה גסחאות התפלה והם כנגד שנים עשר מזלות שנים עשר חדשים שנים עשר גבולים של ארץ ישראל שתים עשרה שעות היום ושתיים עשרה שעות הלילה שכלם קיומם וחיותם על ידי נקדת האמת שהוא עקר קיום העולם, כמו שכתוב, בראשית ברא אלקים את. סופי תבות אמת, כמובא.

על ראש השנה, מתוך הכנה אמיתית, כי אז יזכה ל'ראש' ולשנה אחרת לגמרי, ותהיה לו שנה טובה ומתוקה באמת."

"העובר מת, צריכים לעשות הפלה"

סדר יומו של הרב עמוס. הוא יושב בבורו-פארק שבברוקלין ובמרבית היום עונה למכתבים שמגיעים אליו מכל רחבי תבל. הפקסים עובדים שעות נוספות והטלפונים מסוננים היטב. עד כה הודפסו מתורתו של הרב אליעזר שלמה שיק שליט"א (הגרא"ש) רבבות קונטרסי-חיזוק ומכתבים, ספרי ברסלב וחברות התעוררות, ואת כולם מפיצים תלמידיו

חינם אין כסף בכל רחבי הארץ ובעולם, כאשר החוברות בכמותם הבלתי נתפסת מודפסים ב... סין. רבנים מפורסמים, וחלק ממשפיעי ברסלב, החלו את צעדיהם הראשונים אצל הגרא"ש, וגם הם חלק ממפעל אדיר שנמשך קרוב ליובל שנים של מנהיג שמסכת התקרבותו ל'ברסלב' מהווה אף היא יריעה מרתקת – הגלגלת על פני ימים ויבשות מ'טוקא' שבאויברלנד ההונגרית, עובר דרך ספינת מעפילים רעועה, שחצתה את הים הסוער תחת קני משחתות גרמניות ובריטיות, לארץ ישראל – ועד ארצות הברית, שם גדל הנער שהפך למנהיג אחד הזרמים הבולטים בחסידות ברסלב.

השנה אנחנו מצפים שיהיו יותר...

"אבי זצ"ל, רבי מנחם זאב שיק, היה מגדולי יהדות הונגריה וכיהן כרב ב'טוקאי', חוזר הרב לימי עלומיו. "הוא התפרסם במיוחד הודות לספריו הלמדניים: 'מנחת זאב' על הש"ס, והיה תלמידו המובהק של סבו, הגאון האדיר רבי אליעזר מאיר מינרלוגאש שעמד בראש ישיבה גדולה שריכזה המוני בחורים באותם ימים. סבי, רבי אליעזר מאיר, נסע תכופות להתאבק בעפר רגליהם של צדיקי הדור, הרה"ק רבי יהושע מבעלו, ה'צמח צדיק' מוויז'ניץ, וה'ייטב לב' מסיגעט זי"ע. אבי זצ"ל, נסע פעמים רבות גם לבעלו יחד עם אביו. וכשהרה"ק רבי יששכר דב מבעלו זי"ע גלה להולושיץ בתקופת מלחמת העולם הראשונה, נסעו אליו יחד כשהמהרי"ד מקבלם בחביבות מופלגת. להפתעת סבי, הושיב הרבי את אבי, שהיה אז בן 4 בלבד, על ברכיו, כשהוא מסלסל בפאותיו בחביבות. דבר פלא היה, כשכאן בארץ ישראל, שח זאת אבי לבנו

שולחות 'נציגים' לקיבוץ האדיר הזה, של יהודים שקול הכרזתו של רבי נחמן מהדהד באוזניהם.

טרם ימריאו המטוסים לאומן, גדושים ברבבות אנשים, מקושרים ומשתוקקים, נכנסו לשיחה מיוחדת אצל אחד מגדולי מנהיגי חסידי ברסלב היושב ביבנאל ומצודתו פרוסה על המוני חסידים נאמנים, שמקושרים אליו בלב ונפש, הרה"צ רבי אליעזר שלמה שיק שליט"א, כדי לשוחח על משמעות 'ראש השנה בצל הצדיק', על רשמיו ההיסטוריים העזים, מהנסיעות לאומן בצל ימי הקומוניזם האימתניים, ועל פריחתה של ברסלב בשנים האחרונות. העיר יבנאל הפכה בשנים האחרונות ל'מגדלור רוחני' למאות משפחות חרדיות המתגוררת במקום וצועדות לאורו של רבם הנערץ. מאור הפנים והחיבה העצומה, המורעפת על ידי רבי אליעזר שלמה, בלבביות כלפי כל יהודי הבא בשעריו הפכה לשם דבר, ובמהלך השיחה אנו נחשפים גם למפעלים כבירים של חינוך וחיזוק, המשתרעים על פני כמעט יובל שנים ומקיפים ארץ ומלואה – בחן ובאהבת ישראל מופלאה, אשר קשה למצוא דומה לה.

"בראש השנה תשס"ט", פותח הרב בראשית הדברים, הגיעו למעלה מ-35,000 אלף אנשים לאומן, כדי להיות אצל ציון רבינו זצוק"ל. אנחנו מצפים שהשנה יהיה המספר גדול מזה, בעזרת השם יתברך. יש קידוש השם נורא, זה פשוט הוד והדהר, עשרות בתי כנסיות בכל העיר, גדושים ברבבות חסידים העומדים ומתפללים על שנה טובה ומבורכת, ומייחלים לשנת גאולה וישועה לכל כלל ישראל".

השיחה עצמה, מתנהלת תחת לחץ אימתני של זמן. כשהרב עצמו מתעתד לחזור לארצות הברית, לאחר שהגיע במיוחד לארץ, כדי לשהות ביבנאל, שבת אחת לפני ראש השנה, במסגרת מסע ההתעוררות הקבוע, אותו עורך הרב מדי שנה בין תלמידיו, כדי לעורר ולחזק את גודל העניין בנסיעה לציונו של רבי נחמן לראש השנה. "קשה מאוד להסביר לבני אדם את המתנה הנפלאה הנקראת 'ראש השנה' שקיבלנו מרבינו", מתאר הרב ברגש. "משמעותה הגדולה היא התקבצות של כולם יחד על ציונו הקדוש בעיר אומן, בתפילה מתוך התקשרות אל רבינו, והתקשרות אל כל הצדיקים האמיתיים שבדור, אני נוהג להסביר, שבראש השנה אצל רבינו, אדם מתחיל שנה חדשה עם 'ראש' אחר לגמרי. כי רבינו הקדוש, מרים ומגביה את הראש שלו למעלה מכל ענייני העולם הזה, ומכוון אותו להסתכל על התכלית הנצחית, שהיא חיי העולם הבא. מדי שנה, בהגיע חודש אלול, אני מעורר את כל אנשי שלומנו, לחשוב על ראש השנה ולעשות הכנות כראוי, להיות אצל ציון רבינו באומן כי רבינו אמר בפירוש 'שאין למעלה מזה'. אני ממליץ לכל אחד, להביא מתנה טובה לרבינו על ראש השנה כגון, סיום על איזה לימוד, תנ"ך, משניות, גמרא, מדרש וזוהר". "אין ספק", מתלהט הרב, "כי אחד שיעשה זאת ירגיש טעם שונה לגמרי בנסיעתו אל רבינו, ובודאי יזכה להשפעות עצומות בכפל כפליים. ועל כן, אשרי מי שזוכה להיות אצל רבינו זצ"ל

הרה"ק רבי אהרן זי"ע, הרבי נהנה מהעובדה וביקש מאבי שיחזור עליה שוב ושוב.

"כשפרצה מלחמת העולם השנייה, בשלהי תרצ"ט, נהרו המוני פליטים מפולין להונגריה. ההונגרים הרשעים חיפשו אחר הפליטים כדי לגרשם בחזרה לפולין הכבושה. בשנת ת"ש, נקלע אבי זצ"ל לבודפשט. לפתע ניגשו אליו הנוגשים ההונגרים – הם ביקשו ממנו תעודת זהות ואישורים, כדי לוודא כי הוא אינו פליט. אבי זצ"ל שהיה 'איש אמת' ואדם תקיף, ענה להם בעוז: 'באתי אתמול', שכונתו לומר להם שהגיע אמש, מטוקאי לבודפשט. הם ביקשו ממנו שיחזור אליהם תוך 10 ימים, אך אישורים לא היו לו. הוא הלך בדחיפות לרב העיר, הגאון רבי יונתן שטייף זצ"ל, שהמליץ לו לברוח מהונגריה יחד עם משפחתו – בספינת מעפילים. אך דא-עקא, המחיר נשמע אז דמויני ומופרך: אלפיים פנגו (המטבע ההונגרי באותם ימים). הרב שטייף בצדקותו, השתתף בשליש ממחיר הנסיעה, וכך בחיפזון אסף אבי את אמי ואת אחי הגדול, לספינת מעפילים בולגרית שתוביל אותם לארץ ישראל. התנאים באונייה היו קשים מנשוא: למעלה מ-700 פליטים יהודים שהו בה, וזאת הייתה ספינה שיועדה במקורה להובלת בקר. הספינה הרעועה, ששטה חודש ימים על פני המים נתקלה במשחתות ענק בריטיות שהמטירו אש תופת על ספינת המעפילים שהיו בדרכם לארץ. בדרך נס ממש, לא נפגעה הספינה של אבי, שהצליחה להגיע לבליה חשוך לחופי תל אביב מתחת לעיניהם הפקוחות של הבריטים. האנשים פוזרו במהירות, ועד שהגיעו הבריטים הזועמים, הופיעו 'קרובי משפחה' שאספו את הנוסעים האומללים. חשוב להזכיר, שאלו שהיו ללא קרובי משפחה בארץ, נשלחו

קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב:

בני התורה חניכי-הישיבות המקורבים לאורו של רביה"ק מוהר"ן מברסלב זצ"ל א - 331-40-31-077

שלוחה: 1	הודעות ועדכונים.
שלוחה: 2	לשמיעת חלק מהגלינות הנפלאים שע"י 'הקבצו'.
שלוחה: 3	1 - לשיעורים וכנסים שנמסרו למקורבים. הרב ישראל מאיר גלינסקי שליט"א: 3 - לשיעורים לפי נושאים \ על ליקוטי מוהר"ן. 4 - שיעורים משנת תשע"ט. 0 - לכל השיעורים אחרונים.
שלוחה: 4	1 - שיחת חברים \ הודעות מאזינים. 2 - להשארת הדעה למאזינים. 3 - לשלוחת 'הליכה עם תורה' - 'חברות תמימי דרך'. 4 - למענה ויינוץ.
שלוחה: 5	סיפורי התקרבות וראיונות.
שלוחה: 6	1 - פניני ליקוטי מוהר"ן על התורה. הרב שרגא זלברמן: 2 - שיעורים בליקו"מ. 3 - שו"ת ברסלב. 4\5 - שיעורים מכלל משיעוי אנ"ש. 6 - שיחות ומכתבי מוהר"א"ש. 7 - הוזה"ק בלשה"ק. 8 - דברי גדולי ישראל במעלת לימוד עמוד היומי בווה"ק.
שלוחה: 7	1 - שיעורים ברחבי הארץ. 3 - חברות ברחבי הארץ. 2 - להשארת הדעה לביקוש שיעור או חברותא.
שלוחה: 8	1 - שירי ברסלב שורשיים. 2 - שירי ברסלב חדשים 3\4 - שירים כלליים. 5 - שירי 'דרשו'. 6 - תיקון הכללי בנינו. 7. נוסחאות התפילה של הימים הנוראים.
שלוחה: 9	1 - שידור חי.
שלוחה: 0	0 - הודעות קבועות ונחוצות. 1 - הצטרפות לרשימת התפוצה. 2 - להסרה. 3 - לקבלת 2 פרקי תהלים. 4 - השעה כעת. 5 - זמני היום. 6 - לקבלת סס' אישי למערכת. 9 - לתרומות באשראי (דרך 'קהילות').

מסאטמה, שבאותם ימים ביקש ממנו לכהן בתפקיד ראש-אב-בית-דין". "הייתי ילד שובב", מחייך הרב, "ונסעתי מדי יום ללמוד בוויילאמסבורג. הנסיעה הייתה ארוכה מאוד, שעתים הלוך ושעתים חזרו. והייתי נצרך ל'צידה לדרך' - איזה ספר קודש ללמוד בו בשעת הנסיעה. מדי יום לקחתי ספר מבית אבי לצורך הנסיעה. יום אחד נחשפתי לספר ששינה את כל חיי. היה זה ספר "השתפכות הנפש". את הספר הזה קיבל אבי בירושלים, מיהודי גדול, הוא הכניס אותו לארון בלי לדעת מה הוא טומן. כנראה שהגיעה שעתו של הספר - כי אני בלעתי בשקיקה עצומה את כל המילים שנכתבו בו.

"באותה תקופה, לא ידעו בארצות הברית בכלל מברסלב. בוריסלב שבגליציה, ברסלאו שבגרמניה, וברסלב שבאוקראינה - חד הם. ברסלב לא הייתה קיימת על מפת אמריקה! אני כמובן נסחפתי והתחלתי לחפש עוד ספרים כאלו. ניגשתי לאחי הגדול, רבי בנימין ז"ל, ושאלתי אותו אודות הספר שמצאתי, 'מה זה?'. הוא השיב לי שאלו ספרי ברסלב, והוציא מהארון 'ליקוטי מוהר"ן' ו'ספר המידות' - ספרי היסוד של ברסלב. אני כמובן חטפתי אותם מידי והתחלתי לגמוע אותם בשקיקה. מאז הפכו ספרי ברסלב, שהיו אז בגדר יקרי המציאות, לחם חוקי. מאותו רגע פסקתי להיות 'ילד'... התחלתי להגות ברצף בספרי ברסלב, חשתי שאישיותי משתנית לגמרי. תורת ברסלב העניקה לי חיות והתחזקות כל יתוארו. נכנסתי ללמוד בישיבתו של מרן הגאון רבי משה פינשטיין זצ"ל, 'תפארת ירושלים'. הוא ראה אותי יושב על התורה והעבודה, במסגרת הישיבה, והתייחס בסלחנות לעובדת היותי שקוע בספרי ברסלב. מדי פעם היה ניגש אלי, מלטף את גבי בחיבה, לראות באיזה דף אני אוהז בגמרא. וכך הלכתי ובלעתי עוד ספרי ברסלב, שידעתי אותם - על הלשון. למדתי ליקוטי הלכות של רבי נתן (מוהר"ת) תלמידו של רבינו, סיימתי אינספור פעמים את כל 'ליקוטי מוהר"ן', ואני, שלא ידעתי כמעט מאומה על ברסלב, קראתי עליה רק מן הספרים שמצאתי. זוהי הריאה שלי הייתה חיובית ביותר. וכמובן שלא ידעתי על ההשמעות והרדיפות שעברה החסידות באותם ימים.

"כשנחשפתי אט-אט למסכת הייסורים, החרפות והגידופים שעוברת החסידות הזאת - נתמלא ליבי צער עצום. אמרתי לעצמי, אם רק יהיה ביכולתי להפיץ את הספרים הנפלאים האלו במחיר הקרן, אחשוף את האור המבהיק, ואת ההתחזקות הנפלאה של 'ברסלב' האמיתית, ואולי אצליח לבטל מעליה את ההתנגדויות

לאחר זמן, העובר 'המת' נולד, וזה הייתי, כמובן, אנוכי. כך שיצא שכבר מבטן אמי היו לי מתנגדים", אומר הגרא"ש בחיוך. "לאחר מכן עברנו לירושלים, שם מונה אבי על ידי הרה"ק בעל ה'דברי יואל' מסאטמר ששהה באותן שנים בירושלים, לראש ישיבתו. אבי זצ"ל נחשב לאחד הלמדנים הגדולים בירושלים, והיה מקורב לגדולי ירושלים, כדוגמת הגאון מטשעביץ, הגר"ד בנגיס, והגרא"ז מלצר זצ"ל."

"חטפתי את הספרים מידי והתחלתי לגמוע"

"בגיל 13 נכנסתי להרה"ק רבי אהרן מבעלז", ממשיך הגרא"ש לספר, "שנהג להגיד לכל בר-מצווה בחור, שלוש הנהגות: 'גוף נקי', 'שלא לדבר בתפילין', ו'לא להסתובב בתפילה'. לי הוא הוסיף עוד משפט פלא: 'אם תקיים את שלושת הדברים הללו - יעזור ה' שתהיה מנהיג גדול בישראל...'. הגבאי, רבי שלום פויגל, ציין בהתפעלות כי מעולם לא שמע את האדמו"ר מתבטא בצורה כזו לבר-מצווה בחור'. בשנת תשי"א עקר אבי לארצות הברית, ואז החלה תקופה חדשה. אבי שהוכתר לרב בברונקס צורך להתאחדות הרבנים' שפתח הרבי

הישר לקפריסין. כאן רואים את גדולתו של עם ישראל באותה תקופה. חרדים, דתיים וחילונים מבני הישוב באו והציגו את עצמם כקרובי משפחה כדי להציל את המעפילים. גם את אבי ומשפחתו הצילו בצורה זאת.

"בני משפחתי נלקחו לעתלית, ואמי שהייתה הרה, התעלפה מחוסר תזונה ונלקחה לבית חולים. היא התעוררה בבית החולים ולא הבינה את פשר המצאה שם. בבית החולים אמרו לה: "העובר מת, צריך לעשות הפלה". אמי לא רצתה לשמוע כלום ומיד ברחת מבית החולים.

שרובן נבעו מסטיגמות חשוכות. כשהתארסתי, ונעשיתי חתנו של כ"ק האדמו"ר מקוסוב שליט"א, ביקשתי מראש הישיבה, מרן הגר"מ פינשטיין זצ"ל שיהיה המסדר קידושין' (הרב המקדש) בחתונתי. לאחר החתונה, החלו לבוא אלי בחורים ואברכים, וכך החלה 'מסכת הקירוב' בחיי. התחלתי למסור דברי חיזוק וקירוב ממעיינות ספרי רבינו הקדוש ותלמידו מוהר"ת. ואז הגם התחיל מפעל נוסף מעשי ידי: מפעל הדפסת והפצת הספרים הקדושים של ברסלב".

תורה, תפילה והתבודדות

בשנת תשכ"ד, כשהוא בן 24 בלבד, התחיל הגרא"ש שיק את העבודה הגדולה של חייו: הדפסת 85 אלף ספרים בשנה. "המהפכה שיצרנו, הייתה מכירת הספרים במחיר הקרן. אם עד אז, ביקשו 5 דולר על 'ליקוטי מוהר"ן, מחיר

שבו יכולת לרכוש 3 זוגות נעליים, אנחנו הורדנו את המחיר לדולר אחד בלבד", נזכר הגרא"ש. "אני צעדתי באידיאולוגיה נחרצת – להדפיס את הספרים ולהפיצם בכל חלקי תבל. לא הבטתי ימין או שמאל, הדפסתי! אז החלה ההשתוקקות הגדולה שלי להגיע לאומן, מקום מנוחתו של רבינו. כמוכן שרוסיה הייתה אז סגורה ומסוגרת. בשנת תשכ"ד, הצליחה קבוצת יהודים מארצות הברית לפרוץ את הדרך ולהגיע לציון רבינו. בשנת תשכ"ו, התארגנה קבוצה נוספת, והצטרפתי גם אני לנסיעה זו, שהייתה דרך ארץ ישראל. כמוכן שהנוסעים היו בעלי דרכונים אמריקאים או זרים – אלו היחידים שהורשו להיכנס. הגעתי לירושלים, ערש ילדותי, ונכנסתי לבית המדרש הגדול של חסידי ברסלב במאה-שערים. הייתה שם פשוט קטסטרופה. חסידי ברסלב בירושלים באותה תקופה היו מאוד מושפלים, איש הישר בעיניו יעשה, וליבי כאב מאוד על

הנעשה שם. אז פגשתי לראשונה ברב רבי לוי יצחק בנדר זצ"ל, החסיד המופלא הזה, שישב לו ספון בבית הכנסת. נכנסתי עמו לשיחה וגיליתי דמות ענקים מלאה בתוכן עשיר. רבי לוי יצחק היה מטעתיקי השמועה של רבינו עוד בחוץ לארץ.

"שבוע שלם שהיתי עמו ושאבתי ממנו ידע עצום – אוצרות מדהימים מתורת רבינו. ניחנתי ב'עט סופר מהיר', וכך כתבתי במהירות את כל מה שהוא מסר לי. אמרתי לעצמי, כדי שיהיה על מה

לבחורים, למדוכאים ולמיואשים, מאז שנת תשכ"ד. יש לציין שההדפסה הזאת החלה בשנת תש"ג, כשעדיין מצויים בגנזיזי כ-50,000 אלף מכתבים נוספים. המלאכה עדיין מרובה. כעת, אני מצוי באמצע הדפסת פירוש על ליקוטי מוהר"ן, על 'שפת הנחל', על 'נהר אפרסמון', ופירוש על סיפורי המעשיות של רבינו. מה שהולך לעמך, הם בעיקר הקונטרסים הדקים שמתורגמים ל-12 שפות ומחזקים מאוד יהודים רבים. ללא ספק, זוהי גולת הכותרת אצלי, מדגיש הרב. "אני רואה בהפצת היהדות ותורת ברסלב נושא ראשון במעלה, ועושה רבות כדי להפיץ אותה, והקונטרסים הם ההפצה הכי גדולה. בקונטרסים יש תרופה לכל: הם מביאים לשלום בית, מעודדים אנשים מיואשים, מעודדים התבודדות ומשרים חיזוק ורושם רב על כל הקורא אותם. הקונטרסים האלה זוכים לאהדה גדולה גם אצל אלו שאינם 'בני ברית'. בשנה אחת אנחנו מדפיסים בין 7 ל-8 אלף קונטרסים המחולקים חינוך לכל דורש".

להסתכל, אני חייב להתחיל במלאכת הכתיבה, לדור הצעיר ובעצם לכל העולם, שיסתכלו באופן אחר על ברסלב. הרקע שלי על ברסלב היה שונה בתכלית מזווית הראיה של שאר האנשים, ברסלב בשבילי הייתה – תורה, תפילה והתבודדות... באותה תקופה התחלתי לכתוב הרבה. הספר הראשון שלי היה 'אילן החיים', אותו בניתי בצורה כזו שכל אחד ידע את השתלשלות תורת ברסלב. מניתי בספרי, לפי הסדר את רבינו, ואחריו מוהר"ת, אחריו רבי נחמן טולטשינר, רבי אברהם בן רבי נחמן טולטשינר, ורבי לוי יצחק בנדר. וכך, לאט לאט, הלכתי והפצתי את תורת ברסלב בעולם, והתחלתי לכתוב ספרים בעצמי. ראיתי שהמון-העם מתקשה בהבנת הספרים המקוריים, והבנתי שצריך לתמצת את הדברים בשפה עממית. כך, בעצם, הוצאתי ספרים השווים ומובנים לכל נפש".

"היום", מציין הגרא"ש שיק בהתלהבות, "יצא הכרך ה-76 מכרכי המכתבים שכתבתי

חבורות ושיעורים למקורבים!

לדיווח על שיעורים ועוד נא להשאיר הודעה בקו 'חניכי הישיבות' – ברסלב, בשלוחה: 42

עיר	נושא השיעור	מגיד השיעור	יום ושעה	לפרטים
בני ברק	התחזקות	הרב שרגא זילברמן שליט"א	יום שלישי ב-8:30 בערב	בית הכנסת ברסלב רח' מימון
בני ברק	'תמימי דרך' הליכה עם תורה	לומדים בחבורה: חבורת חניכי הישיבות – ברסלב ב"ב	פעם בשבוע	0548487317
בני ברק קריית הרצוג	ליקוטי הלכות	לומדים בחבורה	מוצאי שבת בבית פרטי בשעה: 10:00	0548496139
בני ברק קריית הרצוג	שיעור התחזקות	נושא בפרשה	בכל ליל שבת מברכים	0548496139
בני ברק	התחזקות	רבנים שונים	יום שני בערב לבחורים	0548517128
בית שמש	לימוד לקוטי מוהר"ן	לומדים בחבורה	יום שישי בשעה: 11:00 בבוקר	0548528387

הגרא"ש מסביר לנו, בהצטנעות, שאת כל הדברים הללו אינו מייחס חלילה לעצמו. "שלא תבינו שלא כראוי. אני לא מייחס לעצמי הצלחות מפליגות. את הכוח שלי להשפיע אני נוטל מכוחו של רבינו ז"ל, וכל מה שאני עושה, הוא רק להעביר את האור הלאה."

"תמיד נמשכתי אחרי הנרדפים"

הרב שיק מפליג איתנו בחזרה לשנת תשכ"ו, לנסיעה לאומן תחת שלטון הקומוניסטים, אז הייתה זו הפעם הראשונה שזכה לחונן את ציונו של רבי נחמן. "מאז, לא החסרתי אף שנה באומן. בפעם הראשונה היה לנו אישור להגיע עד קייב, אך אנחנו התגנבנו בחשאי ונסענו לאומן. את הרגש וההשתוקקות העצומה שהייתה לנו שם, אי אפשר לתאר כלל במילים. בשנת תשל"ח כמעט והצלחנו להגיע לרבינו לראש השנה, אך נתפסנו בליל 'זכור ברית'. הסובייטים שאלו אותי: 'אתם לא יודעים שזה אסור?' ואנו השבנו בתמימות מעושה: 'לקחנו מוגית משדה התעופה והגענו עד לכאן'. הם קיבלו את הדברים, בנס, ואנו שוחררנו. את ראש השנה של שנת תשל"ח נאלצנו לעשות בקייב. רק בשנת תשמ"ט כשהחלו להיסדק חומות הקרמלין ומסך הברזל נעלם, יכולנו להגיע בפעם הראשונה לראש השנה לרבינו. ומאז, סופק הגרא"ש את ידיו בשמחה, 'המספרים הולכים וגדלים, ורבבות יהודים מגיעים ברכבת אווירית למקום. זהו מחזה שאין באף חצר חסידית אחרת, ולמעשה באף מקום בעולם."

"ברוך השם, כאן ביבנאל, אין עדות ואין מחנות. קהילת ברסלב מורכבת מבני עדות המזרח ובני יהדות תימן לצד יהודים אשכנזים – אצלנו אין גזענות, חלילה, ואת המילה 'גזענות' אומר הרב כמעט בתיעוב. "זכור לי,

כשהייתי פעם בין מנחה-למעריב אצל הגה"ק רבי יואל"ש מסאטמר זי"ע, הוא התבטא: 'כשאניע לבית דין של מעלה, לא יהיה לי ממה לפחד – אולם מדבר אחד אני נורא מפחד, שלא קירבתי מספיק את הספרדיש'ע אידען (יהודי ספרד). גאון קדוש זה נתן דוגמא אישית כשהקים חדרים ושיבות עבור אחינו הספרדים, ומאי נענה אגן אבתריה. הגרא"ש מתייחס גם לעובדה שמרבית בני קהילתו הם מעדות המזרח, ואומר: "אני נמשך אליהם באופן טבעי – תמיד נמשכתי אחר 'הנרדפים', אלו יהודים שהקב"ה אוהב – רבים מהם חזרו בתשובה, וכיום הם יהודים יראים ושלימים חסידים ואנשי מעשה."

חדרו של הרב פתוח לכל דכפין. אנשים קשי יום, חלכאים וגדכאים, שבורים ומיואשים – הם אורחי קבע בביתו של הרב, והוא מעניק להם חיזוק במנות גדושות, עד שהם יוצאים מביתו שמחים וטובי לב. הרב גם מצייד אותם בקונטרסים שלו, כדי שיעיינו בהם, וגם נותן להם לחלק מהם לאחרים, וכך עובר סם-השמחה המעודד מיד ליד. "אנשים מגיעים אלי ברחוב ומנשקים אותי. אילולי הקונטרסים שלך, הם אומרים, 'כבר היינו מזמן שמים נפשנו בכפינו'. לפני מספר חודשים, נזכר הרב, "היה אצלי דודו טופז, שלדאבוננו הגיע לאן שהגיע, הוא בא אלי בעקבות בת-משפחתו שמגיעה אלינו בקביעות – כדי להתייעץ. אני מאמין שאם הוא היה קורא אפילו באחד מן הקונטרסים מלאי החיות שיוצאים מכאן, הוא לא היה מסיים כל כך רע."

מביתו של הגרא"ש מתגלגלים לא מעט סיפורי נפלאות, שהפכו לשיחת היום ביבנאל ומחוצה לה. סיפורים של אנשים שנושעו בזכות החיזוק והאמונה בהשם. סיפור טרי שאירע

השבוע, הוא סיפורה של אישה שחצתה את גיל ה-40 והגיעה לפני שנה לרב כשהיא בוכה – בעלה מעוניין להתגרש ממנה. היא לא זכתה בילדים והרופאים לא רואים כל סיכוי הרב, שהיה לפני נסיעתו לראש השנה לאומן, הרגיע אותה באומרו: "ילדים הם ביד הקב"ה... אני בדרכי לאומן, שם אתפלל ואזכיר אותך, רבינו של עולם לא יעזוב אותך ותראי שבעזרת השם תיושעי בתוך שנה..." לפני מספר חודשים הגיעה האישה אל הרב, כשהיא מבקשת להיכנס בדחיפות. כשהיא בוכה, והפעם מהתרגשות, היא מתפרצת לחדרו ומבשרת לו כי נפקדה. השבוע התקיימה שמחת הברית. "אני לא פעלתי, אתם מבינים לבד. רבינו פעל זה כוחו של הצדיק וזה כוחה של אומן, שם הוא המפתח לכל הישועות שבעולם", אומר לנו הגרא"ש.

בסיום השיחה אנו אוזרים עוז ושואלים, מה הדבר המטריד את הרב ביותר? הרב, בלי לחשוב לרגע, זועק בדמעות: "הנוער! הנוער! הנוער! זהו הדבר הנוער ביותר. יהודים, הצילו! הנוער נושר לנו מבין הידיים ואנה אנו באים... אני חש את זה יותר מכולם", אומר הגרא"ש ומצביע על ערימת הדפים שלצידו, "מגיעים לכאן אינספור פקסים המגוללים סיפורים כואבים על ילדים טהורים שנפלו בצידי הדרך, עלינו לעשות הכל כדי להצילם. מה שאפשר לעשות זה רק להתאחד, הלוואי שייגיע הזמן שכל עם ישראל יתאחד."

"מה החלום של הרב?" אנחנו חותמים את השיחה בשאלה, והגרא"ש עונה: "החלום שלי שכל עם ישראל יגיע לאומן, ובעזרת השם, כולנו נתחזק ונתקרב לאבינו שבשמים, ונזכה לשנה טובה ומאושרת – כתיבה וחתומה טובה, שנת גאולה באה בקרוב ממש..."

(פורסם במגזין 'שעה טובה')

מעוניין שהעלון ימשיך להיות מודפס? אנו זקוקים לתרומה שלך!

ניתן לתרום דרך 'קהילות' בקופת 'עלמא דאורייתא'. או דרך קו 'חניכי הישיבות' – ברסלב: 077-31-40-331 בשלוחה: 09. לתרומה בדרכים נוספות נא להתקשר: 054-848-73-17

מני לגליון המקורבים!

חדש! ניתן לעשות מני לקבלת עלון 'המקורבים' וכן את עלון 'הקבצו' עד לביתכם דרך מכשירי 'קהילות' שבבתי הכנסת. ב-20 ש"ח לחודש. חפשו: **עלמא דאורייתא**. המני על-דעת המערכת! לברורים: 054-848-73-17

מידעון 'חניכי הישיבות' - ברסלב

עלון הקבצו (יו"ל ע"י ארגון 'הקבצו') – ניתן לקבל את העלון בדוא"ל בשליחת בקשה לכתובת: vhecmu@gmail.com
עלון המקורבים - ניתן לקבל את העלון בדוא"ל בשליחת בקשה לכתובת: E0773140331@GMAIL.COM

שידוכים 'למקורבים': נפתח מאגר שידוכים ייחודי ואיכותי מבית 'הקבצו', המיועד לבני הישיבות שהתקרבו לרביה"ק ומחפשים שידוך בסגנון זה. להרשמה וקבלת טופס: 058-32-60-647 או בכתובת: GMAIL.COM@A9996560

ניתן לקבל **מידע כללי ומקיף בחסידות** ע"י 'ברסלב גלובל' בכתובת האימייל: info@breslevglobal.com

בשבת אין לברור את העלון אלא על-מנת לקרוא ממנו מיד אפילו מעט

אמר רבינו הקדוש: "רציתי שהעניין שלי יתפשט בלבבות האנשים המתמידים בעבודתם כאנשי ליטא!"

(שיח שרפי קודש ח"ב, סימן נ"ד)

עיצוב גרפי ועימוד: דוד בארי 054-8426868